

Årsrapport inkl. budgetunderlag

Bygg- och miljönämnden
2023

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle.....	4
3 Verksamhet	5
3.1 Uppföljning av grunduppdrag	5
3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige.....	6
4 Måluppföljning	7
4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential.....	7
4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällen	7
4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning	8
4.4 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Ekologisk hållbarhet	9
4.5 Förenkla helt enkelt.....	10
5 Agenda 2030 - Hållbara Mark.....	11
5.1 Klimatlöften.....	11
6 Uppföljning av internkontroll	12
6.1 Årets internkontrollarbete	12
6.2 Uppföljning av internkontrollplanen	12
7 Personal.....	14
8 Ekonomi.....	16
8.1 Driftredovisning	16
8.2 Investeringsredovisning.....	18
9 Annan uppföljning	19
9.1 Övrig uppföljning	19
10 Följetal	21
10.1 Följetal verksamhet	21
10.2 Följetal personal	22
11 Budgetunderlag	23
11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten.....	23
11.2 Omvärld.....	23
11.3 Ekonomi	24
11.4 Personal- och kompetensförsörjning	25
11.5 Taxor och avgifter.....	25

Bilagor

Bilaga 1: Plan- och bygglovstaxa 2024

Bilaga 2: Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område 2024

Bilaga 3: Taxa för offentlig kontroll enligt lag om foder och animaliska biprodukter 2024

Bilaga 4: Taxa för tillsyn enligt strålskyddslagen 2024

Bilaga 5: Taxa för tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer 2024

Bilaga 6: Taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen 2024

1 Sammanfattning

Årsrapport

Första året som bygg- och miljönämnd har präglats av en ansträngd ekonomisk situation till följd av det dämpade samhällsekonomiska läget med stigande räntor, inflation och kostnadsökningar. Det har framför allt inneburit betydligt färre bygglovsansökningar vilket fått en stor ekonomisk påverkan. Nämnden såg denna utveckling tidigt och fattade beslut om en handlingsplan med såväl kostnadsbesparande åtgärder som åtgärder för att öka intäkterna på kort och lång sikt. Åtgärderna har gett effekt och underskottet blev 2,3 mnkr vilket är 1 mnkr lägre än prognosen.

Bedömningen av grunduppdragen är att *hälsoskydd, alkohol, tobak och receptfria läkemedel, livsmedelskontroll* och *naturvård* uppfylls helt och *bygglov och detaljplaner* samt *miljötillsyn och enskilda avlopp* uppfylls i hög grad.

Nämnden har bidragit väl till det kommungemensamma målet *bästa barnkommun* genom att planerade bostäder inom nya detaljplaner planeras i hög grad med god tillgång till grönområden, lekplatser och närhet till kollektivtrafik. Preliminära resultat för mätning av företagens kundnöjdhet (NKI) visar att verksamheterna förbättrat sig inom alla områden jämfört med 2022. Inom projektet "förenkla helt enkelt" har nämnden jobbat med flera olika åtgärder med fokus på digital kommunikation och information till näringsidkare vilket gör att nämnden bidrar även med gott resultat till kommunens mål *bästa företagskommun*.

Personalomsättningen har minskat vilket är glädjande då verksamheterna haft en hög personalomsättning tidigare år. Under året har dock kompetensutveckling och delar av utvecklings- och förbättringsarbetet fått stå tillbaka på grund av den ansträngda ekonomin.

Budgetunderlag

Det ekonomiska läget framöver kommer vara ansträngt och då nämnden är konjunkturkänslig behöver nämnden vara beredd att göra anpassningar. Bedömningen är att byggsektorn har återhämtat sig till 2025 och bygglovsintäkterna är i nivå med budget samt att det arbetet som nämnden initierat under 2023 för att öka debiteringsgraden inom övriga områden fortsätter. KS beställning av detaljplaner är viktig.

- För att finansiera ökade IT-kostnader behöver nämnden höja taxorna
- Nämnden äskar om ramhöjning med
 - 0,2 mnkr för kompetensutveckling/digitalisering
 - 0,5 mnkr för informationshantering, arkiv och datasäkerhet
- Nämnden äskar om en investeringsram

Nämnden kommer även fortsätta arbeta med åtgärder för att fortsätta effektivisera och digitalisera arbetssätt och processer.

2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle

Det samhällsekonomiska läget med inflation och stigande räntor har lett till en dämpande effekt på byggandet i hela landet. För bygg- och miljönämndens del har det inneburit betydligt färre bygglovsansökningar och förhandsbesked, och därmed även färre beställningar av kart- och mättjänster. Det har fått en stor påverkan på nämndens ekonomi då budgeterade intäktsvolymerna inte har kunnat nås. För att mildra underskottet har fokus för alla verksamheter varit att vidta åtgärder för att maximera intäkter och minimera kostnader. Åtgärderna gav effekt och nämndens resultat blev -2,3 miljoner kronor vilket är 1 miljon bättre än prognos.

Glädjande är att det preliminära resultatet för 2023 års mätning av kundnöjdhet (SKR:s insiktsundersökning inom bygg, miljö- och hälsoskydd, livsmedel samt alkoholserving) visar en positiv utveckling för nämndens verksamheter då samtliga indikatorer har förbättrats jämfört med 2022 och ligger nu inom spannen *mycket högt* eller *högt*. Inom områdena bemötande, rättssäkerhet och kompetens överstiger nöjdheten även nämndens uppsatta mål. Slutligt resultat för årets mätningar redovisas i april 2024.

Byggenheten har under året gjort en viss omställning till att handlägga mer tillsynsärenden då byggloven minskat i antal. Enheten har även arbetat med att utveckla servicen till invånare och företagare genom att se över och förtydliga mallar och information på hemsidan. Detta arbete kommer få ytterligare effekt när kommunens nya hemsida lanseras i början av 2024. Telefontiderna för allmänheten har justerats för att kunna ge ett snabbare och mer fokuserat bemötande.

Sex nya planbesked har getts under 2023 vilket innebär nya planuppdrag att starta upp under kommande år. Nämnden arbetar med flera stora detaljplansuppdrag som bidrar i stor utsträckning till kommunens bostadsförsörjning. De största pågående planuppdragen är Kungsfors, Smälteryd och Kvarteret Folkskolan som tillsammans kan komma att innebära cirka 750 nya bostäder i kommunen. Under året har flera detaljplaner antagits, bland annat Horred etapp 1 med möjlighet till ett större antal bostäder samt två skolor, Ängskolan i Skene och Ubbhultskolan.

Tyvärr så har inflation och ökade priser på kalk och drivmedel för helikopter lett till minskade kalkningsinsatser. Det statliga bidraget har inte höjts i takt med prisökningarna vilket lett till att det kalkats mindre i kommunen än tidigare år vilket kan komma att påverka surhetsgraden i kommunens sjöar och vattendrag.

Framtagandet av en handlingsplan för förorenade områden har startats upp under året. På grund av omprioritering av arbetsuppgifter pausades arbetet under hösten men kommer att återupptas i januari 2024.

Förvaltningens interna arbete har fokuserat på att ta fram nya- och förbättra befintliga rutiner och arbetssätt för att säkerställa såväl kvalitet som effektivitet i handläggning och administration. Fokus har även varit på att förbättra rutiner och arbetssätt för att säkerställa att budgeterade intäkter nås, men även där det är möjligt - öka intäkterna.

3 Verksamhet

3.1 Uppföljning av grunduppdrag

Huvudverksamhet / Uppdraget uppfyllt	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad	Inte alls
Bygglov och detaljplaner		X			
Hälsoskyddstillsyn, alkohol, tobak och receptfria läkemedel	X				
Livsmedelskontroll	X				
Miljötillsyn och enskilda avlopp		X			
Naturvård	X				

Motivering till bedömningen redovisas per verksamhet nedan. Till stöd för bedömningen har ett antal följetal för måluppfyllelse tagits fram. I bedömningen om grunduppdragen är uppfyllda ingår även en uppföljning av aktiviteterna i verksamhetsplanerna, även de som inte lyfts fram som följetal.

Bygglov och detaljplaner

Byggenheten har handlagt 93 % av beslutade bygglov inom de 10 veckor som lagen kräver. 71 % av de handlagda bygglovsärenden har beslutats inom de 7 veckor som nämnden satt upp som mål. Introduktion av en nyanställd bygglovshandläggare (började januari) samt den tid det tar innan en ny handläggare är självgående har påverkat möjligheten att nå uppsatt målnivå. Handläggningen har dock i huvudsak skett i enlighet med de lagkrav som ställs på verksamheten och bedömningen är att verksamheten uppfyller grunduppdraget i hög grad.

Bedömningen är att detaljplan i hög grad ha uppnått grunduppdraget. Det har inkommit 8 planansökningar under 2023 och två av dessa kommer få beslut under 2024 då de inkom sent på året. Handläggningstiden varierar beroende på när i tid gentemot nämndsmöten handlingarna inkommer. Den lagstadgade svarstiden är 4 månader, vilket är genomsnittet för alla de planbesked som hunnit få beslut under 2023. Nämndens följetal om 12 veckor tar inte hänsyn till om ansökan är komplett eller om komplettering behöver ske innan beslut i nämnd.

Följetal bygglov och detaljplaner	Godkänd nivå	Utfall 2023
Andel bygglovsärenden som beslutas inom 7 veckor	>=90%	71%
Andel planbesked som beslutas inom 12 veckor	40%	16%

Fotnot: Godkänd nivå motsvarar den nivå som krävs för att grunduppdraget ska anses helt uppfyllt

Hälsoskyddstillsyn, alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Tillsynsuppdraget har utförts enligt tillsynsplanen för samtliga delar. Bedömningen är därför att uppdraget uppfyllts helt vid årets slut.

Samverkansavtalet med Svenljunga avseende alkohol, tobak och receptfria läkemedel är påskrivet och samverkan bedöms kunna påbörjas vid årsskiftet.

Följetal hälsoskyddstillsyn, alkohol, tobak och receptfria läkemedel	Godkänd nivå	Utfall 2023
Andel hälsoskyddsobjekt som inspekterats enligt årlig riskbaserad plan	>=95%	100%
Andel serveringsställen med stadigvarande tillstånd som inspekterats enligt tillsynsplan.	>=95%	100%
Andel objekt med försäljning av tobak, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarett, folköl eller receptfria läkemedel som inspekterats enligt tillsynsplan.	>=95%	100%

Fotnot: Godkänd nivå motsvarar den nivå som krävs för att grunduppdraget ska anses helt uppfyllt

Livsmedelskontroll

En längre sjukskrivning i början på året tillsammans med hantering av många rapporteringar och enkäter från centrala verk och myndigheter under första delen av året medförde att verksamheten inte legat i fas med kontrollerna.

Verksamheten har även haft som uppgift att på grund av ändrad lagstiftning klassa om cirka 300 företag med nya klassningssystemet. Arbetet har drabbats av flertalet förseningar och tekniska problem hos leverantören av den E-tjänst (FörRätt) som verksamhetsutövarna ska använda för inrapportering vilket stört och påverkat planeringen av verksamheten. Det innebär att arbetet med omklassningar kommer behöva fortgå även under 2024.

En åtgärd som sattes in under hösten för att komma ikapp med kontrollerna var att den extra resurs på 75 % som skulle gått över till en annan verksamhet i augusti, stannade kvar året ut. Tillsammans med en hög ambitionsnivå har det gett resultat.

Den samlade bedömningen är att grunduppdraget uppfyllts helt.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2023
Andel livsmedelsverksamheter som kontrollerats i enlighet med beslutad kontrolltid	>=95%	93%
Andel dricksvattenanläggningar som kontrollerats i enlighet med beslutad kontrolltid	>=95%	100%

Fotnot: Godkänd nivå är krav för att uppfylla grunduppdraget helt

Miljötillsyn och enskilda avlopp

Arbetet inom miljöskydd har delvis uppfyllts under året. En mindre mängd inkommande ansökningar och anmälningar tillsammans med flera årliga remisser och enkäter att besvara under årets första tertial och flera olika uppföljningar har tillsammans med sjukskrivning samt en vakant tjänst påverkat utfallet.

Åtgärder som sattes in under året var en tydligare styrning för intäktsbringande miljötillsyn med omfördelning av arbetsuppgifter och att bortprioritera och/eller skjuta fram en del planerade aktiviteter.

Arbetet inom avlopp har i hög grad uppfyllts under året. Verksamheten har flera nya medarbetare som introducerats i arbetsuppgifterna vilket tagit tid och påverkat resultatet.

Under året har verksamheten arbetat för en ökad tillsynstakt av de enskilda avloppsanläggningarna vilket har gett effekt.

Den samlade bedömningen är att verksamheten (miljötillsyn + avlopp) klarar sitt grunduppdrag i hög grad.

Följetal miljötillsyn och enskilda avlopp	Godkänd nivå	Utfall 2023
Andel miljöskyddsobjekt som inspekterats enligt årlig riskbaserad plan	>=95%	75%
Andel enskilda avlopp som inspekterats enligt riskbaserad plan.	>=95%	100%

Fotnot: Godkänd nivå motsvarar den nivå som krävs för att grunduppdraget ska anses helt uppfyllt

Naturvård




Prisökningar på kalk har medfört att kalkningen inte kunnat genomföras i samma omfattning som tidigare. Vidare är det numera stopp för nya LONA-bidrag (Lokala Naturvårdssatsningen) från Länsstyrelsen vilket inneburit en negativ påverkan på nämndens möjligheter att bedriva projekt inom naturvårdsområdet. Trots det är bedömningen att naturvårdsarbetet uppfyllts helt under året.

Uppsökande, egeninitierad strandskyddstillsyn har inte prioriterats under året. Däremot har klagomål prioriterats.

Följetal naturvård	Godkänd nivå	Utfall 2023
Andel insatser för att skydda den biologiska mångfalden som utförts i enlighet med tillsynsplan	>=95%	100%





Fotnot: Godkänd nivå motsvarar den nivå som krävs för att grunduppdraget ska anses helt uppfyllt

3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige

Uppdrag	Startdatum	Status	Kommentar
Ta fram en handlingsplan för arbetet med sanering av förorenade områden.	2019-11-26	 Pågående	Arbetet är mer omfattande än vad som tidigare bedömts. Pandemin har dessutom försenat arbetet i hög grad. Arbetet har på grund av en tydligare intäktsstyrning pausats. Arbetet återupptas från årsskiftet.
Tillse att det finns nödvändiga styrdokument för hantering av medel till naturvård.	2023-05-25	 Försenad	Medel till naturvård hanteras på samma sätt som övriga budgetposter i driftredovisningen. Styrdokument och rutin är tagits fram och beräknas fastställas av nämnden i februari år 2024.
Ta fram riktlinjer för namnsättning av gator, parker, torg och liknande samt kommunala byggnader och anläggningar.	2023-06-15	 Avslutad	Uppdraget om namnsättning hanteras på förvaltningen. Uppfattningen är att den inte behöver skickas på ny remiss då förslaget remitterats av kommunstyrelsen i samband med att bygg- och miljönämnden fick uppdraget att utarbeta riktlinjen.

4 Måluppföljning

Kommunens verksamhet ska planeras med vision och mål för Marks kommun som utgångspunkt. I detta avsnitt följs mål och indikatorer upp.



Symbolförklaring	
	Mål för indikator: uppnått
	Mål för indikator: delvis uppnått
	Mål för indikator: inte uppnått
	Kan inte bedömas

4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential

Kommungemensamma mål: Kommungemensamt mål Bästa barnkommun

Nämndens mål: Främja utveckling genom att skapa attraktiva livsmiljöer

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts helt 2023.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Andel nya bostäder i detaljplan inom 300 meter från kvalitativa grönområden och 500 meter från lekplats.	85 %	17 %	100 %	≥ 80 %	
Andel nya bostäder i detaljplan inom 400 meter från kollektivtrafik.	96 %	31 %	89 %	≥ 89 %	

Andel nya bostäder i detaljplan inom 300 meter från kvalitativa grönområden och 500 meter från lekplats.

Alla antagna detaljplaner gällande bostäder når lekplats inom 500 meter.

Andel nya bostäder i detaljplan inom 400 meter från kollektivtrafik.








En av tre planer för bostäder klarar inte målet då det i dagsläget inte finns någon buss som trafikerar Hyssna.

4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällen

Kommungemensamma mål: Kommungemensamt mål Bästa företagskommun

Nämndens mål: Handläggningen upplevs som effektiv, rättssäker och serviceinriktad

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts i hög grad 2023.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Kundnöjdhet (NKI)	68	69	73	75	
Upplevd nöjdhet med informationen	70	68	70	75	
Upplevd nöjdhet med tillgängligheten	71	70	72	75	
Upplevd nöjdhet med bemötandet	74	79	83	80	
Upplevd nöjdhet med rättssäkerheten	76	75	80	75	
Upplevd nöjdhet med effektiviteten	70	73	74	75	
Upplevd nöjdhet med kompetensen	68	74	77	75	

Utfallet i tabellen ovan är en sammanställning av bygg- och miljönämndens verksamhetsområden bygg, miljö- och hälsoskydd, livsmedel samt alkoholservice. Mätningen görs med SKR:s löpande insiktsundersökning som graderas enligt följande: 80 till 100: mycket högt, 70 till 80: högt, 62 till 69: godkänt, 50 till 61: lågt, 50 eller lägre: mycket lågt.

Det preliminära resultatet för 2023 (slutresultatet redovisas i april) visar en positiv utveckling där utfallet för samtliga indikatorer har förbättrats jämfört med 2022 och ligger nu inom spannen *mycket högt* eller *högt*. Ett flertal indikatorer ligger dessutom över nämndens uppsatta mål.

Arbetet med att förbättra resultaten, framför allt vad gäller *tillgänglighet* och *information*, har prioriterats högt och förvaltningen har arbetat fokuserat med förbättringsåtgärder inom dessa områden. Förbättringsåtgärderna omfattar bland annat utveckling av hemsidan och mallar samt ett fördjupat samarbete med kommunens kontaktcenter för att säkerställa att kommuninvånare och näringsliv snabbt och enkelt kommer i kontakt med rätt person. Arbetet verkar ha fått effekt då företagarnas nöjdhet har ökat inom serviceområdena tillgänglighet och information från 2022 till 2023. Vad gäller tillgängligheten är det framför allt delfrågan gällande möjligheten att komma i kontakt med rätt person som förbättrats. Här har upplevd nöjdhet ökat från 70% till 74%. Inom serviceområdet information är det framför allt den skriftliga informationen rörande beslutet och ärendet som man är nöjd med (76%).

De områden kunderna är mest nöjda med hittills i år är *bemötandet* och *rättssäkerheten*. Inom dessa serviceområden är man särskilt nöjd med handläggarnas attityd (85%) samt tydligheten i de lagar och regler som gäller för ärendet (77%).

Inom serviceområdena *kompetens* och *effektivitet* ligger de största förbättringarna hittills i år inom delfrågorna gällande handläggarnas förmåga att förstå verksamhetsutövarens problem (från 73% till 78%) samt förmågan att hålla överenskomna tidsramar (från 74% till 77%). Förbättringen inom delfrågan gällande tidsramar är en särskilt positiv utveckling eftersom det är en av de frågor som korrelerar mest med NKI-värdet, d.v.s. är man nöjd med förmågan att hålla överenskomna tidsramar brukar man ge högt NKI-betyg och tvärtom. Det är därför av stor vikt att även fortsättningsvis arbeta med förbättringar inom detta område.

Förvaltningens förbättringsarbete inom området har två fokus; att fortsätta förbättra den *faktiska* handläggningstiden, och att förbättra den *upplevda* handläggningstiden. Arbetet med att förbättra den faktiska handläggningstiden består bland annat av åtgärder för att få ner personalomsättningen som de senaste åren haft en negativ inverkan på effektiviteten, samt utveckling av rutinerna för rekrytering och introduktion för att snabbt få ny personal på banan. Förvaltningen har också påbörjat en övergripande processkartläggning liksom en översyn av administrativa rutiner i förvaltningen för att identifiera effektiviseringsområden. I effektiviseringsarbetet är digitalisering en kärnfråga. En digitaliseringsåtgärd som pågått i år är införandet av RPA-moment (robotic process automation) inom delar av handläggningen av bygg- samt avloppsärenden. Ytterligare digitalisering sker även genom det fortsatta arbete med e-tjänster. Under året har tre nya e-tjänster publicerats och det har dessutom gjorts klart med en ny modul som möjliggör införandet av 20 nya e-tjänster under 2024. En insats för att marknadsföra e-tjänsterna har också utförts under hösten.

Arbetet med att förbättra den upplevda handläggningstiden består av framförallt av åtgärder för att skapa rätt förväntningar på handläggningstiderna genom att öka förståelsen för handläggningsprocesserna. Bland annat satsar verksamheten, som del i det kommungemensamma webbutvecklingsprojektet som pågår i år, på att förbättra informationen kring handläggningsprocesserna på hemsidan med tydligt beskrivna processteg och tidsramar samt på vägledning för att minska behovet av komplettering.

Förvaltningen har under året också bildat en intern arbetsgrupp för att på ett strukturerat sätt ta hand om resultatet från Insiktsundersökningen. Gruppen jobbar för att utveckla arbetssätt för att nå en ännu större nöjdhet med vårt arbete men också för att underlätta för samverkan mellan enheterna. För ytterligare input till utvecklingsarbetet kommer även representanter för näringslivet involveras.

4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning

Kommungemensamma mål: Personalomsättningen ska minska

Nämndens mål: Främja en god arbetsmiljö

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts helt under året. Bedömningen grundar sig på att såväl personalomsättningen som sjukfrånvaron ligger under det uppsatta målvärdet. Det är även mycket positivt att personalomsättningen och även sjukfrånvaron till del sjunkit jämfört med tidigare år.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
Personalomsättning (%)			6,2	<10%
Registrerad sjukfrånvaro			3,6	<5%

Sättet att beräkna personalomsättningen är ny. Indikatorn ska förstås som extern personalörslighet dvs hur stor andel av de samtliga tillsvidare anställda i början av perioden som lämnat arbetsgivaren för tjänst hos annan arbetsgivare än Marks kommun eller som lämnat med anledning av pensionering. Den nya beräkningen görs eftersom beräkningssättet bättre anses fånga den personalörslighet som vill vi minska dvs att personal lämnar Marks kommun som arbetsgivare. Tidigare beräkningssätt inkluderade även de som bytte tjänst inom Marks kommun vilket gjorde att vi inte tydligt kunde koppla måttet till ambitionen att minska den externa personalörsligheten genom att behålla och utveckla medarbetare.

Personalomsättning (%)

Det framräknade talet som mäter personalomsättningen uppgår till 6,2 %. Bygg- och miljönämnden har därmed en extern personalrörlighet som är något lägre än kommunen (6,2 % jämfört med 11,8 %). Under 2023 har två tjänstepersoner avslutat sin anställning och en har gått i pension.

En viss personalomsättning är naturlig och kanske särskilt eftersom Mark är en pendlingskommun. Men då förvaltningen haft en hög personalomsättning under flera års tid har nämnden konstaterat att det är angeläget att arbeta för att behålla och utveckla befintlig personal då omsättningen på personal har lett till ett stort kompetenstapp. Utöver att kompetens och kunskap försvinner så tar det mycket tid och resurser i anspråk att lära upp nya medarbetare. Allt detta påverkar förmågan att klara av att genomföra nämndens uppdrag. Det är även till del svårt att rekrytera rätt kompetens, det försämrade konjunkturläget medför troligen att det blir enklare den närmaste tiden, men för att klara bemanningen på lång sikt och även för att kunna bibehålla kompetens är det viktigt att jobba utifrån kompetensförsörjningsplanen.

Det är viktigt att främja en god arbetsmiljö då det skapar en attraktiv arbetsplats som gör det enklare att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare vilket gynnar verksamheten. Det är flera delar som tillsammans verkar för att skapa en god arbetsmiljö som gör att medarbetarna stannar kvar, utvecklas och trivs. Grunden är det systematiska arbetsmiljöarbetet som bedrivs inom varje enhet, men det är även viktigt med såväl trivselskapande insatser som möjlighet till utveckling och kompetensutbildning. Under 2023 har dock kompetensutvecklingen varit begränsad till följd av det ekonomiska läget. Se vidare under avsnitt 7 för hur förvaltningen arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare med mera.

Utifrån den historiskt sett höga personalomsättningen är det positivt att det inte är slutat några handläggare/inspektörer under 2023, vare sig på miljö-, plan-, eller byggenheten. Byggchefen har under året slutat och ersatts av en ny chef. Inom förvaltningsgemensamt stöd har en registrator slutat och en har gått i pension. En byggnadsinspektör har sagt upp sig under 2023 och kommer avsluta sin tjänst i februari 2024.

Det är viktigt att kunna hantera de vakanser som uppstår. Förvaltningen har under året gjort insatser för att utveckla rutinerna för introduktion. Arbetet med att ta fram nya och uppdatera gamla rutiner och checklistor för att underlätta så att nyanställda kan komma in i arbetet lättare och för att säkerställa att arbetet bedrivs på rätt sätt är påbörjat och behöver fortsätta även nästa år.

Registrerad sjukfrånvaro


Cheferna arbetar för en nära dialog med medarbetarna för att främja en god arbetsmiljö och för att fånga upp tidiga signaler på ohälsa.

Bygg- och miljönämndens sjukfrånvaro uppgår till 3,6 procent vilket är lägre än nämndens mål. Sjukfrånvaron är även lägre än kommunen totalt (7,4 procent). Jämförelse med tidigare år går inte att göra då nämnden bildades 1 januari 2023. Sjukfrånvaron är dock lägre i jämförelse med tidigare miljönämnden (7,1 %) men högre jämfört med tidigare plan- och byggnadsnämnden (2,1 %).

4.4 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Ekologisk hållbarhet

Nämndens mål: Samtliga enskilda avloppsanläggningar i Marks kommun har en reningsfunktion som säkerställer att näringsämnen och bakterier reduceras till accepterade nivåer till år 2025.






Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts i hög grad.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
Andel inventerade enskilda avloppsanläggningar av det totala antalet avloppsanläggningar i Marks kommun (5400 st).	74 %	78 %	88 %	≥ 88 % 

Antalet inspektioner under året är fler jämfört med föregående år, även om det planerade antalet inte har uppnåtts. Verksamheten når nästan upp till den fleråriga tillsynsplaneringen med sikte på att komma igenom samtliga enskilda avloppsanläggningar.

Nämndens mål: Den biologiska mångfalden ska skyddas.

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts helt.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
Genomförda insatser för att skydda den biologiska mångfalden	 Genomfört	 Genomfört	 Genomfört	 Genomfört 

Insatserna består i huvudsak av LONA-projekt och kalkning. Strandskyddsarbetet har också lett till ett skydd

för den biologiska mångfalden.

Under 2023 har nämnden haft 5 st LONA-projekt. Inom ramen för projektet som syftar till att bilda naturreservat har förhandlingar med markägare pågått under året. Projektet skyddsvärda träd har bl.a. erbjudit en kurs om skötsel av värdefulla träd till kommunens förvaltningar. Inom projektet har även vaccination av almar mot almsjuka genomförts, 4 st mulmholkar har satts upp för att gynna trädlevande insekter och träd har även skyddstängslats för att få växa upp och bli nya värdefulla träd.

I projektet för större vattensalamander har det anlagts 4 st nya dammar för att gynna salamandrarna. Dammarna har grävts av privatpersoner med ekonomiskt bidrag från projektet. I projektet för pollinerare har det varit två informationstillfällen för allmänheten på bibliotek och ett av biblioteken har även anlagt en pollinerarrabatt med bidrag från projektet.

Inom ramen för projektet om invasiva arter har nämnden stöttat andra nämnder i deras arbete med att ta fram lathundar och checklistor för hur de ska arbeta.

4.5 Förenkla helt enkelt

Handlingsplan Förenkla helt enkelt

Aktivitet	Kommentar
Fokusera på att skapa rutiner och checklistor	Arbete har pågått i alla verksamheter. Miljöenheten har dock till del behövt nedprioritera arbetet för att fokusera mer på intäktsbringande tillsyn.
Processkartlägga samhällsbyggnadsprocessen	Detaljplaneteamet har under året jobbat med en processkartläggning för att förenkla för externa parter att förstå hur den interna kommunikationen går till i samhällsbyggnadsprocesser. Framåt handlar den processen om att tillgängliggöra den externt, bland annat på den nya hemsidan när den lanseras.
Digitalisera handläggning av bygglovsärenden	Byggenheten har under slutet av året påbörjat ett omfattande arbete med att se över handläggningsprocesser. Processerna är nyckeln i arbetet för att kunna digitalisera handläggningen.
Förenkla bygglovsprocessen med hjälp av hemsidan/mallar	Byggenheten har under slutet av året påbörjat ett omfattande arbete med att se över handläggningsprocesser. Processerna är nyckeln i arbetet för att kunna digitalisera handläggningen. De utgör också första steget för att sedan kunna ta fram ytterligare mallar, checklistor, rutiner och e-tjänster som förenklar både för handläggare och medborgare.
Utveckla och förenkla processer/ flöden inom miljöenhetens verksamhetsområden	Inom miljöskydd har administrativt arbete med mallar, rutiner och diarieplan kopplat till Castor utvecklat verksamheten.
Framtagande av fler e-tjänster	Flera nya e-tjänster har tagits fram under året. Även marknadsföring av e-tjänsterna har gjorts för att få fler att använda e-tjänsterna istället för traditionella blanketter.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har lagt in handlingsplanen för förenkla helt enkelt som en del i verksamhetsplanen för 2023.

Miljöenheten har sett över möjligheten till efterhandsdebitering av enhetens taxor. 60% av taxorna är nu efterhandsdebiterade fullt ut, 40% är blandtaxor (både fast årlig avgift och efterhandsdebitering).

Livsmedelsteamet har erbjudit möten för näringslivet där de går igenom det nya riskklassningssystemet och hjälper till att fylla i rätt uppgifter. Återkopplingen som nått verksamheten har varit positiv.

5 Agenda 2030 - Hållbara Mark

5.1 Klimatlöften

Marks kommun är med i kraftsamlingen *Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om* som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Bygg- och miljönämnden omfattas av två av de nio klimatlöften.

Vi använder cirkulära möbler

Nu när kommunen har en funktion för att kunna cirkulera möbler har nämnden både lämnat möbler och fått möbler därifrån. Under hösten har en lokalförändring genomförts inom förvaltningen och vid denna flytt återanvändes i huvudsak befintliga möbler. Vid tidigare omflyttningar har det inte varit möjligt att lika enkelt cirkulera möbler som det gör nu när kommunen har möjlighet att ta omhand överblivna möbler.

Vi minskar klimatbelastningen över livscykeln vid byggnation

Bygg- och miljönämndens arbete med att främja klimatbelastningen över en byggnations livscykel sker främst i dialog med byggherrar. För att kunna bevilja bygglov behöver en byggnation bland annat följa de gällande energireglerna. Under handlägningsprocessen kontrolleras och säkerställs att den kommande byggnationen följer dessa regler. Innan bygg- och miljönämnden kan meddela slutbesked ska byggherren dessutom registrera en klimatdeklaration hos Boverket.

Bygg- och miljönämnden tillhandahåller klimat- och energirådgivning till privatpersoner, föreningar och företag. Inom ramen för denna rådgivning bistår nämnden med stöd i hur man kan påverka och minska den energiförbrukning och klimatpåverkan en befintlig byggnad har.

6 Uppföljning av internkontroll

6.1 Årets internkontrollarbete

Nämnder och styrelser har ansvar för att den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde är tillräcklig och ska rapportera om sitt arbete med intern kontroll.

Bygg- och miljönämnden deltar i arbetet med internkontroll genom att årligen se över och fastställa internkontrollplanen och genom att medverka i själva kontrollarbetet. Nämnden fastställde sin internkontrollplan för 2023 i samband med beslut om nämndplan.

6.2 Uppföljning av internkontrollplanen

Ekonomi

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2023
Förlorade intäkter orsakat av för lång handläggningstid	Rapportera vid delårsbokslut samt årsbokslut hur mycket intäkter vi gått miste om pga överskriden handläggningstid	Av de ärenden som inkommit 2023 har 3 bygglov helt avgiftsreducerats (32,6 tkr i uteblivna intäkter). Under året har minst 13 bygglov avgiftsreducerats (102 tkr uteblivna intäkter).
Risk att kostnader i relation till budget överskrider.	Månatlig uppföljning av redovisade kostnader	Såväl personalkostnader som övriga kostnader understiger budget men eftersom intäkterna inte håller budget så avviker nettokostnaderna från budget.

Uppföljning av förlorade intäkter orsakat av för lång handläggningstid kopplat till bygglov sker i samband med internkontrollrapporteringen vid delårsbokslut och årsbokslut. Kontrollen utförs genom att söka ut relevant aktivitetskod i ekonomisystemet. Denna metod har dock visat sig vara bristfällig då den inte fångar upp de bygglov där hela avgiften är reducerad och därmed inte fakturerats. Vid en bredare analys har det konstaterats att i 3 fall har avgiften helt reducerats och i minst 13 ärenden har avgiften delvis reducerats.

Det är en relativt liten andel ärenden (16 st) där avgiften reducerats och resultatmässigt har det en liten påverkan sett till totala intäkter. För att minska intäktsbortfallet har byggenheten infört nya rutiner under året. Det handlar om att tidigt bedöma ärendets komplexitet och att vid behov nyttja möjligheten till att begära förlängd handläggningstid när bedömningen är att ärendet kommer kräva mycket intern och extern dialog och mycket utredningsarbete. En annan del är att arbeta med att förbereda tjänsteskrivelser och beslutsunderlag i ett så tidigt skede av processen som möjligt. Till kommande år behöver rutinerna för att fånga upp antal avgiftsreduceringar och totalt intäktsbortfall förbättras så att nämnden med säkerhet kan greppa omfattningen av avgiftsreduceringen.

Kontrollen av redovisade kostnader i relation till budget sker löpande av förvaltningsledning och ekonom för att i tid uppmärksamma betydande avvikelser i utfallet jämfört med budget, för att snabbt kunna signalera till nämnd och/eller agera. Ekonomisk månadsrapportering ligger även som en fast agendapunkt på varje nämndmöte. Under året har kostnaderna legat under budgeterade nivåer. Nämndens intäkter har dock inte följt budget vilket gjort att nämnden inte klarat av att hålla sin ekonomiska ram. Nämnden gav förvaltningschefen i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för att försöka komma i balans vid årsskiftet. Planen innehöll både kostnadsminskande åtgärder och åtgärder för att öka intäkterna på såväl kort som lång sikt. Nämnden har även vid flera tillfällen informerat kommunstyrelsen om det befarade underskottet. Det beslutade åtgärderna ledde till att det befarande underskottet inte blev fullt så stort som prognoserna visade.

Administration

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2023
Risk att beslut fattas på felaktiga grunder	Antal felaktiga beslut vid stickprovskontroll	5 protokollförda granskningar och inga avvikelser har noterats.

Vid delårsbokslutet konstaterades att nämnden inte protokollfört några granskningar för perioden januari till juni och det var därför oklart om någon granskning hade genomförts. Förvaltningen gick efter det igenom rutinen med nämnden och därefter har internkontrollen genomförts enligt plan resterande del av året.

Nämnden ska utföra en regelbunden stickprovskontroll av fattade delegationsbeslut. Kontrollen sker genom att två nämndledamöter, en från majoriteten och en från oppositionen, har i uppgift att granska två delegationsbeslut inför varje nämndmöte. Vid granskningen kontrolleras att delegationsbesluten är tydliga och korrekta, har en förstälig motivering, samt har referens till och stöd i aktuellt lagrum. Resultatet av granskningen redovisas på nämndmötet. Redovisningen ligger som en fast agendapunkt på varje möte och protokollförs.

I december fattade nämnden beslut om att under 2024 genomföra granskning av 3 stycken ärenden (Sätilla Hede 3:31, Töresvik 2:9 och Skene 72:1). Nämnden föreslog att kommunstyrelsen svarar för

tillhandahållande av extern medverkan och finansiering av granskningen.

Tillsyn

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2023
Risk att mottagaren inte förstår och inte vidtar några åtgärder eller vidtar fel åtgärder	Granskning av att inspektionsrapporter är tydliga och korrekta.	Vid granskning har miljöchef och biträdande miljöchef bedömt att rapporterna varit tydliga och korrekta.

Granskningen av att inspektionsrapporter är tydliga och korrekta sker i samband med internkontrollrapporteringen vid delårsbokslut och årsbokslut. Granskningen utförs av förvaltningsledning genom en stickprovskontroll. Stickprovunderlaget utgörs av totalt 25 slumpvis utvalda rapporter fördelade mellan de berörda verksamhetsområdena. Kommande år kommer även tillsynsrapporter inom byggenheten att omfattas av granskningsmomentet.

7 Personal

Frisknärvaro och sjukfrånvaro

Cheferna arbetar för en nära dialog med medarbetare för att främja en god arbetsmiljö och för att fånga upp tidiga signaler på ohälsa.

Bygg- och miljönämndens sjukfrånvaro uppgår till 3,6 procent vilket är i nivå med nämndens mål. Sjukfrånvaron är även lägre än kommunen totalt (7,4 procent). Jämförelse med tidigare år går inte att göra då nämnden bildades 1 januari 2023. Sjukfrånvaron är dock lägre i jämförelse med tidigare miljönämnden men högre jämfört med tidigare plan- och byggnadsnämnden (se följetal personal).

Frisktalet (62,2 procent) har minskat jämfört med både tidigare miljönämnden och tidigare plan- och byggnadsnämnden men ligger högre än kommunen totalt (50,3 procent). Frisktalet mäter frånvaro om max 5 dagar.

Särskilda insatser som gjorts för att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare

En bra arbetsmiljö skapar en attraktiv arbetsplats, som gör det enklare att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare vilket gynnar verksamheten. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är grunden för en god arbetsmiljö och bedrivs kontinuerligt på samtliga enheter inom förvaltningen genom regelbundna arbetsplatsträffar (APT) och i förvaltningens samverkansgrupp (FSG). Vidare försöker varje chef att eftersträva en god löpande och främjande dialog med såväl enskilda medarbetare som teamen.

Fyra gånger under året har förvaltningen genomfört "förvaltningsgemensamt forum" med syfte att skapa en större delaktighet och tillsammans känsla inom förvaltningen och mellan enheterna. Aktuella och gemensamma teman varvas med trivselaktiviteter. I januari var temat samverkan där HR föreläste om samverkansavtalet och ledde en workshop. Vid mötet i juni togs "spelregler" för förvaltningen fram och i september var temat bland annat hållbarhet. I samband med mötet i december utvärderades OSA-enkäten (organisatorisk och social arbetsmiljö) och enheternas APT (arbetsplatsträffar) utvärderades.

10 gånger har förvaltningschefen skickat ut ett månadsbrev med aktuell information till medarbetarna som ett led i att öka tillsammans känslan och kunskapen om vad som är på gång i förvaltningen.

Medarbetarna uppmuntras till att nyttja det friskvårdsbidrag som Marks kommun erbjuder alla anställda i kommunen.

Förvaltningen har under året gjort insatser för att utveckla rutinerna för introduktionen av nya medarbetare för att underlätta så att nyanställda kan komma in i arbetet lättare.

För att utvecklas i arbetet är det viktigt att kunna erbjuda medarbetarna kompetensutvecklande åtgärder och för det behövs både tid och ekonomiska medel. Under 2023 har dock det ekonomiska läget medfört att kompetensutvecklingen varit begränsad vilket riskerar att negativt påverka uppfattningen om nämnden som en attraktiv arbetsgivare.

Andel tillsvidareanställda och genomsnittlig sysselsättningsgrad

Nämnden erbjuder som regel tillsvidare tjänster med 100 % som sysselsättningsgrad. De visstidsanställningar som finns är som oftast vikariat för föräldralediga.

Omvärldsfaktorer som påverkat personal- och kompetensförsörjningen

Efterfrågan på förvaltningens kompetens och tjänster är till stor del beroende av kommunens utveckling och konjunkturläget. Exempelvis så har effekterna av den rådande konjunkturedgången påverkat bygglovshandläggningen. Då det varit betydligt färre bygglov att handlägga har nämnden valt att inte tillsätta ett föräldravikariat som bygglovshandläggare som en kostnadsbesparande åtgärd.

Identifierade bristyrken

Nämnden har under året inte haft behov av att rekrytera så många tillsvidare tjänster. Men generellt sätt så är det svårt att rekrytera handläggare och inspektörer då det finns för få utbildade eller för få med adekvat erfarenhet. Till vikariat är det än svårare att hitta medarbetare med rätt kompetens och/eller erfarenhet.

Vidtagna åtgärder för att arbeta smartare/effektiva

Nämndens verksamheter har under de senaste åren tagit flera steg för att kunna arbeta mer digitalt, effektivare och erbjuda mer tillgängliga tjänster för kommunens invånare och företagare.

Verksamhetssystemet Castor, som tillåter både digital ankomststämpling och digital signering samt koppling till e-tjänster, har medfört ett digitalt arbetssätt som effektiviserat det interna arbetet men även förbättrat kommunikationen med externa parter. Genom att effektivisera det interna arbetet frigörs resurser som kan användas till andra värdeskapande aktiviteter och därigenom öka kvaliteten och

måluppfyllelsen av nämndens grunduppdrag.

Verksamhetssystemet utvecklas kontinuerligt utifrån behov. Nyheter som införts i år i Castor innefattar bland annat RPA-moment (robotic process automation) inom delar av handläggningen av bygg- samt avloppsärenden och en ny modul för klassning av livsmedelsverksamheter. Under året har även tre nya e-tjänster publicerats och en insats för att marknadsföra e-tjänsterna har utförts under hösten.

Nämnden kommer fortsätta arbetet med att införa fler E-tjänster och RPA-moment för att fortsätta effektivisera och förenkla samt säkerställa en mer säker kommunikation. Under våren 2024 planeras två nya moduler i Castor införas; en som möjliggör införandet av 20 nya e-tjänster under året, och en som möjliggör automatisk expediering med hjälp av RPA.

Förvaltningen har också arbetat med att kartlägga och beskriva processer, arbetsätt och metoder, dels för att underlätta vid introduktion och säkerställa en enhetlig och rättssäker handläggning, dels för att identifiera ytterligare områden för effektivisering genom digitalisering.

8 Ekonomi

8.1 Driftredovisning

Tabell driftredovisning

Belopp i miljoner kronor (mnkr)	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Totalt					
Intäkter	23,2	20,9	27,4	31,7	-4,3
Personalkostnader	-28,0	-27,8	-32,9	-34,9	2,0
Övriga kostnader	-8,6	-10,7	-13,9	-13,9	0,0
Nettokostnader	-13,4	-17,6	-19,4	-17,1	-2,3
Nämnd, ledning & administration					
Intäkter	0,1	0,7	5,5	5,5	0,0
Personalkostnader	-7,1	-7,9	-10,9	-9,8	-1,1
Övriga kostnader	-1,7	-2,7	-3,0	-3,1	0,1
Nettokostnader	-8,7	-9,9	-8,4	-7,4	-1,0
Bygglov					
Intäkter	8,0	6,7	4,2	6,2	-2,0
Personalkostnader	-5,0	-4,1	-4,0	-4,4	0,4
Övriga kostnader	-0,7	-0,8	-1,1	-1,0	-0,1
Nettokostnader	2,3	1,8	-0,9	0,8	-1,7
Karta, geoteknik & energirådgivning					
Intäkter	1,5	1,3	1,0	1,2	-0,2
Personalkostnader	-1,1	-1,0	-0,7	-1,1	0,4
Övriga kostnader	-0,2	-0,3	-0,4	-0,7	0,3
Nettokostnader	0,2	0,0	-0,1	-0,6	0,5
Detaljplan					
Intäkter	2,5	1,1	3,7	3,4	0,3
Personalkostnader	-3,5	-3,4	-3,2	-3,7	0,5
Övriga kostnader	-1,2	-1,6	-2,7	-1,3	-1,4
Nettokostnader	-2,2	-3,9	-2,2	-1,6	-0,6
Avlopp					
Intäkter	2,9	2,7	3,9	4,8	-0,9
Personalkostnader	-2,8	-2,9	-3,9	-3,9	0,0
Övriga kostnader	-0,4	-0,4	-0,9	-0,9	0,0
Nettokostnader	-0,3	-0,6	-0,9	0,0	-0,9
Miljöskydd					
Intäkter	1,4	1,4	1,6	2,7	-1,1
Personalkostnader	-3,3	-3,1	-3,5	-4,4	0,9
Övriga kostnader	-0,3	-0,3	-0,8	-0,9	0,1
Nettokostnader	-2,2	-2,0	-2,7	-2,6	-0,1
Naturvård, LONA & kalkning					
Intäkter	3,6	4,1	3,6	3,8	-0,2
Personalkostnader	-1,7	-1,7	-1,8	-1,8	0,0
Övriga kostnader	-3,4	-4,3	-3,9	-4,7	0,8
Nettokostnader	-1,5	-1,9	-2,1	-2,7	0,6
Hälsoskydd					
Intäkter	1,2	1,7	1,7	1,6	0,1
Personalkostnader	-1,0	-1,3	-1,6	-1,7	0,1
Övriga kostnader	-0,1	-0,1	-0,3	-0,4	0,1
Nettokostnader	0,1	0,3	-0,2	-0,5	0,3
Livsmedel					
Intäkter	1,7	0,9	1,7	2,1	-0,4
Personalkostnader	-1,8	-1,9	-1,9	-2,3	0,4
Övriga kostnader	-0,2	-0,2	-0,5	-0,6	0,1
Nettokostnader	-0,3	-1,2	-0,7	-0,8	0,1
Alkohol, tobak & receptfria läkemedel					
Intäkter	0,3	0,4	0,5	0,5	0,0
Personalkostnader	-0,7	-0,6	-1,4	-1,9	0,5
Övriga kostnader	-0,3	-0,1	-0,3	-0,4	0,1
Nettokostnader	-0,7	-0,3	-1,2	-1,8	0,6

Analys drifttabell

Sammanfattning

Bygg- och miljönämnden redovisar nettokostnader om ca 19,4 mnkr för 2023, vilket är ett underskott om 2,3 mnkr mot budgeten på 17,1 mnkr. Prognosen från delåret visade på ett underskott om 3,3 mnkr.

2023 har varit ett tufft år för bygg- och miljönämnden på grund av det ekonomiska läget i samhället. Nämnden har en mycket liten budgettram och ska till stor del vara självfinansierade, men lågkonjunkturen har gjort att antalet inkomna ärenden, särskilt inom bygglov, drastiskt har minskat och därmed har nämnden inte klarat att hålla intäktsbudgeten. Förutom att inte nå en budget i balans har även delar av utvecklingsarbete och nya projekt behövt pausats i verksamheterna då prioritering av arbetsuppgifter behövt göras för att försöka minska underskottet. Tid för utveckling och förbättringsarbete är viktiga delar som nämnden måste få utrymme att kunna arbeta vidare med framåt.

Respektive verksamhetsområden kommenteras nedan.

Nämnd, ledning & administration

Verksamheterna inom nämnd, ledning och administration redovisar ett underskott om 1,0 mnkr gentemot budget. Detta beror till största del på högre personalkostnader än budgeterat inom ledning och nämnd, men även semesterlöneskuld hos avgående personal.

2023 var första året med en större, gemensam nämnd och även början på en ny mandatperiod så utbildningsbehovet har varit större än ett normalår vilket har bidragit till högre arvoden och utbildningskostnader än budgeterat.

Bygglov

Bygglov redovisar ett underskott om 1,7 mnkr för 2023. Efter två år med stora överskott har det ekonomiska läget i samhället slagit hårt mot kommunens invånare och företagare och nämnden har sett en kraftig minskning i antalet inkomna ärenden vilket i sin tur lett till avsevärt lägre intäkter än budgeterat. Verksamhetens intäkter för 2023 är ca 4,2 mnkr, vilket är ca 32 % lägre än budget.

Personalen har fått ställa om i sina arbetsuppgifter med fokus på rutiner, processer samt tydligare och enklare administration för våra medborgare. Grannyttrande kommer kunna fås genom Kivra/Myndighetspost framöver och de e-tjänster verksamheten erbjuder har utvecklats och marknadsförts. Förhoppningarna är att denna typ av arbete ger en stor fördel när konjunkturen vänder och behovet av bygglovsärenden ökar igen.

Karta, geoteknik & energirådgivning

Verksamheterna karta, geoteknik och energirådgivning visar ett mindre överskott om 0,5 mnkr. Personalfrånvaro drar ner intäkterna, men också personalkostnaden vilket ger en liten påverkan totalt på nettokostnaderna. Arbete med eget framtagande av energiplan budgeterades för 2023, men har nyligen påbörjats i samverkan med andra sjuhäradskommuner vilket gav lägre övriga kostnader än om arbetet gjorts på egen hand.

Detaljplan

Detaljplan redovisar för 2023 ett underskott på ca 0,6 mnkr, vilket är avsevärt lägre än prognosen i augusti. Teamet startade året med hälften av personalstyrkan nyanställd och har under första halvåret behövt anlita konsulter tills personalen är självgående och kan börja inbringa intäkter. Detta har lett till minskade intäkter samt högre övriga kostnader, men teamet har under hösten arbetat hårt vilket har gett utdelning i form av att intäktsnivån för året har nåtts.

Verksamheten arbetar fortfarande med ett antal gamla detaljplaner där fakturering sker efter varje färdigställt moment och vid långdragna processer innebär det uteblivna intäkter för året. Ovanligt många detaljplaner har även varit ute på samråd under året, vilket inte genererar några intäkter och arbetstiden har istället lagts på rutin- och processarbeten. Detta har gett en positiv förändring kopplat till intäkterna och med ett fulltaligt team under 2024 finns alla möjligheter att nå en budget i balans.

Avlopp

Avlopp redovisar ett underskott på 0,9 mnkr för 2023 vilket till största del består av lägre intäkter än budgeterat. Teamet har under hösten arbetat hårt med effektiviseringsprocesser och att öka tillsynstakten vilket har gett effekt, men tyvärr inte tillräckligt för att nå en budget i balans.

Miljöskydd

Miljöskydd redovisar ett underskott på 0,1 mnkr. Verksamheten har inte nått upp till de budgeterade intäkterna för året, men lägre personalkostnader och övriga kostnader gör att skillnaden i nettokostnaderna blir mycket liten gentemot budget.

Naturvård, LONA & kalkning

Naturvård, LONA-projekten och kalkning visar ett överskott om 0,6 mnkr.

Budget för kalkningen 2023 bestod av ca 3,5 mnkr i intäkter och 4,0 mnkr i kostnader. Utfallet för 2023 blev 3,3 mnkr i intäkter och kostnaderna uppgick till 3,4 mnkr. Då samtliga kostnader kopplade till kalkningen blivit avsevärt dyrare har mängden kalkningen som kunnat utföras minskat mot tidigare år. Den uppräknade av intäkterna som beräknades i budgeten har nämnden inte fått på grund av beslut från Länsstyrelsen.

Hälsoskydd

Verksamheten för hälsoskydd redovisar ett överskott om 0,3 mnkr för 2023 tack vare högre intäkter än budgeterat samt lägre personalkostnader och övriga kostnader.

Livsmedel

Livsmedel redovisar för året ett överskott på 0,1 mnkr. Verksamheten har inte nått upp till de budgeterade intäkterna för året, men lägre personalkostnader och övriga kostnader gör endast en liten differens mellan utfall och budget för nettokostnaderna.

Alkohol, tobak och receptfria läkemedel (ATL)

Verksamheten för alkohol, tobak och receptfria läkemedel redovisar för 2023 ett överskott på 0,6 mnkr. Anledningen är högre intäkter än budgeterat samt lägre personalkostnader och övriga kostnader.

8.2 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Investeringsprojekt	Budget 2023	Utfall 2023	Budgetavvikelse 2023
Inventarier SBF	0	0,5	-0,5
Castor moduler	0	0,1	-0,1
Summa	0	0,6	-0,6

Nämnden har inte någon egen investeringsram men ser behov av en sådan och kommer därför inom ramen för budget 2025 lyfta det som behov.

9 Annan uppföljning

9.1 Övrig uppföljning

Uppföljning av attraktivitetsplanen

Kommunfullmäktige antog 2015-12-17 strategidokumentet attraktivitetsplan för Marks kommun. Planen visar på utvecklingsområden för kommunen och ska fungera som stöd i kommunens arbete. I årsrapporten ska nämnder och styrelser beskriva hur de har arbetat utifrån Marks kommuns attraktivitetsplan.

Nämnden har inget att rapportera.

Idéburet offentligt partnerskap

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en avtalsform mellan en eller flera organisationer inom idéburen sektor med koppling till social ekonomi, och en eller flera offentliga verksamheter. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn vill medverka i. I avtalet bestäms vad partnerskapet gäller, vilka resurser respektive part ska bidra med, hur länge avtalet ska gälla med mera.

Nämnden har inga IOP-avtal.

Kommunal avtalssamverkan

I årsrapporten ska nämnder redovisa vilken avtalssamverkan nämnden har, och planerar att ingå, med andra kommuner. Det gäller avtal där nämnden tar hjälp av annan kommun för att utföra kommunens uppgifter eller där Marks kommun på motsvarande sätt hjälper annan kommun.

Bygg- och miljönämnden är positiv till att samverka med andra kommuner och har flera samverkansavtal med närliggande kommuner. Inom ramen för nämndplanen för kommande år har nämnden gett förvaltningen i uppdrag att särskilt titta på detta och se inom vilka områden nämnden kan utveckla sin samverkan.

Borås stad

- Under 2023 har avtal tecknats om samverkan kring energi- och klimatrådgivning. Samverkansavtalet är ömsesidigt men har under 2023 inneburit att Marks kommun köpt tjänst (timmar) av Borås.

Svenljunga kommun

- Sedan 2022 har kommunen ett samverkansavtal om att sälja detaljplanekompetens för att stötta Svenljunga kommun. Samverkansavtalet ger möjlighet att sälja tjänst då behov uppstår om det finns utrymme för oss att sälja tjänst. Nuvarande avtal motsvarande 50% av en tjänst upphör vid årsskiftet.
- Under 2023 tecknades ett samverkansavtal kopplat till området alkohol,- tobak- och receptfria läkemedel. Avtalet innebär att Marks kommun säljer tjänst i form av tillsyn till Svenljunga kommun.

Sjuhärads kommunerna

- Under 2023 har det tecknats ett samverkansavtal kring PBL-tjänster (plan- och byggnadstjänster) mellan kommunerna i Sjuhärad. Syftet med avtalet är att kunna hjälpa varandra vid hög belastning eller vid situationer med jäv.
- Sedan tidigare finns ett samverkansavtal mellan sjuhärads kommunerna inom miljöbalks- och livsmedelsområdena.
- Sedan tidigare sker samverkan med Borås Stad och Svenljunga kommun vad gäller kalkning. Marks kommun utför del av Svenjungas kalkning (mot betalning) och tar hjälp av Borås Stad med del av Marks kommuns kalkning (mot betalning).

Uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän

Nämnden har ingen verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän.

Uppföljning av synpunkter och avvikelser

Område/vht	Beröm	Förslag	Klagomål	Annat
Övrigt				
Totalt				

Kommentar

Synpunkter definierar Marks kommun som beröm, klagomål eller förslag. En synpunkt kan lämnas via brev, e-post, telefon, kommunens hemsida eller vid direkt möte. Synpunkterna, och i förekommande fall även svaren, dokumenteras årsvis.

Synpunkter relaterade till pågående ärenden hanteras inom respektive ärende. Nämnden följer upp kundnöjdheten systematiskt genom enkäten Insikt som går ut till företag och näringsidkare, se vidare avsnitt 4.2.

Nämnden har idag inget systematiskt sätt att följa upp synpunkter som lämnas in via kommunens hemsida eller på annat vis och som inte avser specifika ärenden. Arbete pågår med att ta fram rutiner för detta så att en sammanställning ska kunna göras för kommande år.

10 Följetal

10.1 Följetal verksamhet

Följetal är mått som speglar verksamhetens omfattning och utveckling.

Bygg- och miljönämndens verksamhetsmått

Följetal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Mediantid från planuppdrag till antagande, i antal månader	21,1 månader	29,8 månader	17 månader	33 månader
Antal bostäder som planlagts, per 1 000 invånare		11,9 st	4,2 st	12,9 st
Mediantid från samrådsstart till antagande, i antal månader		12,6 månader	12 månader	35 månader
Genomsnittlig handläggningstid för planbesked, månader	3,7 månader	5,4 månader	2,7 månader	4 månader
Antagna detaljplaner, antal	4 st	8 st	3 st	7 st
Andel hälsoskyddsobjekt som inspekterats enligt riskbaserad plan	75 %	90 %	80 %	100 %
Andel enskilda avlopp som inspekterats enligt riskbaserad plan.	75 %	52 %	50 %	80 %
Andel miljöskyddsobjekt som inspekterats enligt årlig riskbaserad plan.	60 %	75 %	40 %	75 %
Andel livsmedelsverksamheter som kontrollerats i enlighet med beslutad kontrolltid	75 %	80 %	80 %	93 %
Andel dricksvattenanläggningar som kontrollerats i enlighet med beslutad kontrolltid	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel beslutade strandskyddsdispenser inom 10 veckor	100 %	100 %	100 %	100 %
Nybyggnadskartor, antal	55 st	65 st	60 st	47 st
Väntetid för nybyggnadskartor, veckor	4 veckor	6 veckor	5 veckor	3 veckor
Positiva förhandsbesked, antal	36 st	41 st	34 st	11 st
Beviljade bygglov totalt, antal	384 st	343 st	230 st	199 st
Andel bygglovsärenden som beslutas inom 10 veckor	96 %	99 %	98 %	93 %
Andel bygglovsärenden som beslutas inom 7 veckor	88 %	86 %	95 %	71 %
Andel överklagade beslut (hela nämnden)			1,2 %	1 %
Andel överklagade beslut som står fast vid en överprövning (hela nämnden)			66 %	67 %
Andel ärenden gällande anmälan/ ansökan om värmepumpsanläggning som handlagts inom tiden som angetts i serviceåtaganden			100%	100%
Andel ärenden gällande anmälan av hälsoskyddsverksamhet som handlagts inom tiden som angetts i serviceåtaganden			100%	100%
Andel ärenden gällande anmälan av miljöfarlig verksamhet som handlagts inom tiden som angetts i serviceåtaganden			100%	100%
Andel ärenden gällande anmälan om registrering av ny livsmedelsverksamhet som handlagts inom tiden som angetts i serviceåtaganden			100%	100%
Andel ansöknings- och anmälningsärenden gällande försäljning av tobak och liknande produkter, folköl samt vissa receptfria läkemedel som handlagts inom tiden som angetts i serviceåtaganden			100%	96%
Andel ansöknings- och anmälningsärenden gällande alkoholservice (serveringstillstånd) som handlagts inom tiden som angetts i serviceåtaganden			100%	100%

Mediantid från planuppdrag till antagande, i antal månader

Mediantiden uppgår till 33 månader. Det finns ett fel i hur nyckeltalen redovisas då hänsyn inte tas till om planer överklagas eller om KS/KF antar planen. Detta nyckeltal redovisar tiden från dagen för planbesked till dagen då BMN antar eller godkänner detaljplanen.

Genomsnittlig handläggningstid för planbesked, månader

Den genomsnittliga handläggningstiden är 4,0 månader. Hänsyn tas inte till om ansökan är komplett eller om komplettering behöver ske inför planbesked.

Antagna detaljplaner, antal

7 detaljplaner har vunnit lagakraft under 2024.

Nybyggnadskartor, antal

Viss nedgång som hänger ihop med konjunktur och minskat antal bygglov och förhandsbesked

Väntetid för nybyggnadskartor, veckor

Trots sjukskrivning under del av perioden har nämnden klarat leveranstider tack vare bra samarbete med ramavtalade underentreprenör.

Positiva förhandsbesked, antal

Antalet ansökningar har minskat på grund av konjunkturläget.

Beviljade bygglov totalt, antal

Antal ansökningar har minskat på grund av konjunkturläget

Andel bygglovsärenden som beslutas inom 10 veckor

Nämnden ligger fortsatt bra till inom detta område.

Andel bygglovsärenden som beslutas inom 7 veckor

Nämnden når målet på över 92%.

10.2 Följetal personal

Personal - Antal anställda. Sjukfrånvaro. Timitid, mer- och fyllnadstid samt övertid

Följetal	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022	Utfall helår 2023
Antal tillsvidareanställda	MN 25 / PBN 14	MN 26 / PBN 18	MN 32 / PBN 16	48
Antal tidsbegränsade	MN 1 / PBN 0	MN 1 / PBN 0	MN 1 / PBN 1	3
Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillvisareanställda %	MN 100 / PBN 100	MN 97,1 / PBN 100	MN 100 / PBN 100	98,6
Sjukfrånvaro alla anställda %	MN 4,0 / PBN 4,0	MN 5,8 / PBN 2,0	MN 7,1 / PBN 2,1	3,6
Andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro %	MN 0 / PBN 20,1	MN 39,5 / PBN 0	MN 45,3 / PBN 0	27,4
Frisktal (max fem sjukdagars per medarbetare och år) %	MN 54,5 / PBN 58,3	MN 71,0 / PBN 81,2	MN 63,2 / PBN 64,7	62,2
Sjukfrånvaro totalt kommun %	7,4	7,7	7,9	7,4
Frisktal totalt kommun %	52,2	50,8	44,9	50,3
Timitid i timmar	MN 0 / PBN 0	MN 17 / PBN 0	MN 0 / PBN 0	0
Fyllnadstid i timmar	MN 12 / PBN 0	MN 1 / PBN 0	MN 20 / PBN 0	2
Övertid i timmar	MN 60 / PBN 0	MN 10 / PBN 0	MN 29 / PBN 0	9

Bygg- och miljönämnden bildades 1 januari 2023 vilket gör att det inte finns några historiska värden att visa. I stället redovisas miljönämnden (MN) och plan- och byggnadsnämndens (PBN) siffror. Det är inte direkt jämförbara då det även skett en översyn av hur den del av samhällsbyggnadsnämndens personal som arbetar mot såväl bygg- och miljönämnden som kommunstyrelsen redovisas.

Måttet andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro kan bli missvisande på förvaltningar med få anställda då en eller två individers sjukfrånvaro får stort utslag i statistiken.

11 Budgetunderlag

11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten

Bygg- och miljönämnden hade ett tufft första år som nämnd 2023 då det samhällsekonomiska läget fick stor påverkan på nämndens ekonomi och verksamhet.

Nämndens ska till stor del finansiera sin verksamhet med hjälp av taxor men då antalet bygglovsärenden kraftigt minskade klarade inte nämnden av att hålla sin intäktsbudget. Även övriga verksamheter (miljö och plan) såg ut att ha svårt att klara av att nå budgeterade nivåer. Nämnden har under året därför bedrivit ett arbete med att prioritera arbetsuppgifter som är debiterbara samt att se över rutiner och arbetssätt för att öka intäkterna. Även kommande år behöver den intäktsbringande verksamheten vara i fokus vilket kan innebära att de delar av framför allt miljöenhetens tillsyns- och kontrolluppdrag som inte för med sig intäkter behöver nedprioriteras även fortsättningsvis.

Livsmedelskontrollen har under 2023 och 2024 påverkats av ändringar från statligt håll som hindrat förmågan att klara intäktskraven som budgeten ställt. Nämnden ser att dessa ändringar kommer fortsätta påverka verksamheten under de kommande åren. Mycket tid har behövts och kommer behövas lägga på utvecklingsarbete för att kunna svara upp mot de krav som ställts från statligt håll.

Nämnden har under 2023 varit tvungen att prioritera bort delar av kompetensutveckling och utvecklingsarbete för att försöka minska underskottet. Tid för utveckling och förbättringsarbete är viktiga delar som verksamheterna måste få utrymme att kunna arbeta vidare med framöver då det påverkar såväl effektivitet och kvalitet i nämndens arbete som trivsel hos medarbetarna och deras syn på hur attraktiv Marks kommun är som arbetsgivare. Nämnden måste även ha ekonomiska resurser att satsa på kompetensutveckling. Ska verksamheterna kunna svara för framtida krav på digitalisering, nya byggregler, nya tillsyns- och kontrollområden och ett större fokus på att genomföra tillsyn krävs utbildningsinsatser.

Relativt många planbesked gavs under 2023 så möjligheterna att kunna ta fram nya detaljplaner under 2024 är goda. Då detaljplaner initierade av den privata marknaden går långsammare eftersom privata exploatörer inte har lika bråttom med sina detaljplaner är det viktigt att beställningarna och finansieringen av kommunala planer inte stannar av under kommande år eftersom det är viktiga förutsättningar för kommunens samhällsutveckling, nämndens arbete och ekonomi.

Byggenheten kommer fortsätta att följa konjunkturläget och komplettera bygglovshandläggningen med ett ökat fokus på tillsynsärenden. För att verksamheten ska kunna möta en ökad ärendeströmning när konjunkturen vänder är det viktigt att arbetet med att utveckla effektiva processer fortsatt prioriteras.

Nämndens informationshanteringsarbete är avgörande för att säkerställa en effektiv och ansvarsfull förvaltning av information, vilket i sin tur påverkar kommunens förmåga att leverera tjänster och möta invånarnas och näringsidkarnas behov på ett adekvat sätt. När det gäller informationshantering och informations säkerhet såsom dataskyddsarbete så klarar inte nämnden av sitt uppdrag fullt ut. Det är områden som varit eftersatta i flera års tid och där även utvecklingen skett snabbt vilket gör att det behövs ytterligare resurser för att kunna arbeta med dessa frågor.

Förvaltningen har förvaltningen tagit flera steg framåt vad gäller att införa e-tjänster och digitala arbetsbesparande åtgärder. Även kommande år kommer fler sådana moment att införas.

11.2 Omvärld

Det har konstaterats att nämndens ekonomiska situation är mycket beroende av det samhällsekonomiska konjunkturläget eftersom en stor del av budgeten består av intäkter kopplat till bygglov, förhandsbesked och detaljplaner. Om rådande konjunktur består under en längre period kommer det sannolikt att påverka nämndens verksamheter i form av färre ärenden och lägre efterfrågan på nämndens tjänster. Nämnden behöver följa konjunkturläget kontinuerligt och vara beredd på att göra ytterligare anpassningar och/eller besluta om omprioriteringar mellan verksamheterna.

Detaljplaneprocessen är lång och det tar tid att färdigställa en plan. För att möta behovet när konjunkturen vänder så behöver detaljplaneringen ske proaktivt. Det innebär att kommunala detaljplaner för verksamhetsmark och kommunal service med fördel prioriteras under en lågkonjunktur, för att Marks kommun ska vara redo och möta ökad efterfrågan från exploatörer när konjunkturen vänder. Bedömningen från förvaltningen är att det kommer underlätta och skapa positiva förutsättningar för samhällsbyggandet i Marks kommun.

Inom miljöområdet kommer HAV (Havs- och vattenmyndigheten) att komma ut med nya rekommendationer och vägledningar under 2025. Dessa kommer påverka den framtida tillsynen av små avlopp i stor utsträckning, vilket betyder att verksamheten står inför ett omfattande arbete för att förbereda

sig inför det.

Som kommunens utsedda naturvårdsorgan med ansvar för naturvården i kommunen upplever nämnden oro över att naturvårdsskötseln inte är tillräcklig. Skötselansvaret som teknik- och servicenämnden (TSN) har, där bland annat naturvårdslaget (tillhör barn- och utbildningsnämnden) på uppdrag från TSN tas in för åtgärdsarbete, genomförs inte i tillräcklig omfattning. Skötselbudgeten för naturvården behöver vara i nivå med de behov som finns och pengarna behöver sedan nyttjas till det de är avsedda för; det vill säga naturvårdsskötsel. Skötselbudgeten hos TSN har legat still på samma nivå under flera års tid och behöver därmed kostnaduppräknas. Tillkomst av nya naturreservat och naturminnen behöver också leda till en ökad skötselbudget för naturvården.

Bygg- och miljönämnden har i egenskap av varande naturvårdsorgan beslutat om att ett nämndöverskridande agerande, gällande skötseln av naturvården med tillräckliga ekonomiska medel, behöver tas och det i budgetarbetet 2025-2028. Berörda nämnder är bygg- och miljönämnden, teknik- och servicenämnden och kultur- och fritidsnämnden. Det finns en förvaltningsövergripande naturvårdsgrupp med representanter från berörda nämnder som arbetar gemensamt med naturvårdsfrågorna.

Inom kommunen har och kommer det startas upp arbetsgrupper och nätverk för att tillsammans arbeta med flera aktuella och viktiga frågor. Exempel på sådana områden är dataskydd, digitaliseringsarbete, informationshantering- och arkivfrågor och den externa hemsidan. Det ställer krav på att förvaltningen kan bemanna dessa grupper/nätverk men även att det finns resurser för att arbeta med frågorna lokalt på förvaltningsnivån. Nämnden är positiv till att arbetet bedrivs gemensamt och att det leder till förbättringar inom dessa områden, men i flertalet fall saknar dessvärre nämnden resurser att arbeta med frågorna på ett tillfredställande sätt. I flertalet av frågorna behövs även en tydlig central styrning och ledning då det skulle underlätta nämndernas arbete.

11.3 Ekonomi

2023 var utmanande för bygg- och miljönämnden ekonomiskt. Det var även första året som en ny, gemensam nämnd och tyvärr speglar inte det ekonomiska resultatet allt det hårda arbete som verksamheterna lagt ner på effektiviseringar, nya processer och enklare administration för våra invånare.

Nämnden har en liten ram som kräver en hög självfinansieringsgrad och i lågkonjunktur är det svårt att nå en budget i balans. Även 2024 kommer vara ett ansträngt år med en ökad ram om endast 0,4 mnkr varav 0,2 mnkr är specifikt för naturvårdsinsatser och ersätter den tidigare naturvårdsfonden. Ett högt PO (personalomkostnadspålägg) för 2024 samt de ordinarie löneökningarna ger ca 1,8 mnkr högre personalkostnaderna än 2023 vilket kommer kräva besparingar på andra kostnader samt en ökade prioritering på den intäktbringande verksamheten. PO för 2025 ser däremot ut att landa på en lägre nivå än 2024. Till 2025 är nämndens utgångspunkt att konjunkturen har vänt och att byggverksamheten kommer få intäkter enligt budget.

Den IT-modell som beslutades av kommunstyrelsen i december 2023 innebär ökade kostnader med 0,5 mnkr för bygg- och miljönämnden. Dessa ökade kostnader har inte hanterats i tidigare budgetbeslut och nämnden behöver höja sina taxor för att klara av denna kostnadsökning.

Nämndens informationshanteringsarbete och dataskyddsarbete är avgörande för att säkerställa en effektiv och ansvarsfull förvaltning av information. Området har varit eftersatt i flera år och för att kunna påbörja arbeta med frågorna på ett adekvat sätt begär nämnden en ramökning om 0,5 mnkr.

Kompetensförsörjningen och digitaliseringen är även framåt viktiga utmaningarna och båda delarna kräver finansiella insatser för att på sikt kunna få nyttja fördelarna i verksamheterna. Nämnden begär en ramökning med 0,2 mnkr för att klara av behovet av kompetensutveckling.

För att kunna fortsätta att effektivisera verksamheten och ge så god service som möjligt till kommunens invånare och företagare kommer nämnden de närmsta åren behöva investera mer i den digitala miljön och nämnden begär därför en investeringsram om 0,5 mnkr per år framåt.

Driftredovisning (belopp i mnkr)	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Intäkter	27,4	33,0	33,3	33,7	34,0	34,3
Personalkostnader	-32,9	-36,7	-37,2	-37,5	-38,0	-38,3
Övriga kostnader	-13,9	-13,8	-13,7	-14,0	-14,1	-14,3
Nettokostnader	-19,4	-17,5	-17,6	-17,8	-18,1	-18,3

Investeringsbudget

Investeringsprojekt	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
	0	0	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0	0	0

Kommentar

Bygg- och miljönämnden har ingen investeringsram, men önskar en årlig ram om 0,5 mnkr årligen från 2025 och framåt för investeringar inom främst digitalisering

11.4 Personal- och kompetensförsörjning

I kompetensförsörjningsplanen och andra dokument så framgår det att det är viktigt att satsa på befintlig personal då det är oerhört kostsamt att lära upp nya medarbetare. Organisationen tappar viktig kunskap och det tar tid att lära upp nya medarbetare. Nämnden har ofta även svårt att rekrytera in medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet till såväl fasta tjänster som vikariat.

Nämnden är därför oroad över möjligheten att kunna erbjuda medarbetarna tillräckliga möjligheter till kompetensutveckling kommande år. Under 2023 prioriterades både kompetensutveckling och delar av verksamheternas utvecklingsarbete bort för att minska budgetunderskottet. Det är åtgärder som inte går att genomföra flera år i rad då det finns en stor risk att verksamheterna tappar fart, minskar i kvalitet och effektivitet om förmågan och möjligheten att ta till sig nya arbetssätt, riktlinjer eller dylikt inte finns.

Nämnden arbetar på det sätt som är möjligt under rådande omständigheter med fokus att vara en attraktiv arbetsgivare och arbeta för att utveckla och behålla medarbetare. Brist på ekonomiska medel eller tid för kompetensutveckling påverkar dock möjligheterna att utveckla och behålla medarbetare negativt.

11.5 Taxor och avgifter

Sammanställning samtliga taxor

Taxa-/taxeområde	Belopp 2024	Tillägg för IT	Summa belopp	Justering från 2023 (ange index/sätt)	Förslag belopp 2025	Nytt belopp 2025 efter uppräknig (ange index/sätt)
Plan- och bygglovstaxa	1 209	26	1 235	Ny beräkningsmodell med timtaxa	Justering för ökade IT-kostnader plus årlig uppräknig.	Uppräknig med PKV (okt 2024) + tillägg för IT
Livsmedelstaxa	1 754	28	1 782	Uppräknig med PKV	Justering för ökade IT-kostnader plus årlig uppräknig	Uppräknig med PKV (okt 2024) + tillägg för IT
Miljöbalkstaxa	1 260	33	1 293	Uppräknig med PKV	Justering för ökade IT-kostnader plus årlig uppräknig	Uppräknig med PKV (okt 2024) + tillägg för IT
Taxa för offentlig kontroll enligt lag om foder och animaliska biprodukter	1 260	33	1 293	Uppräknig med PKV	Justering för ökade IT-kostnader plus årlig uppräknig	Uppräknig med PKV (okt 2024) + tillägg för IT
Taxa för tillsyn enligt strålskyddslagen	1 260	33	1 293	Uppräknig med PKV	Justering för ökade IT-kostnader plus årlig uppräknig	Uppräknig med PKV (okt 2024) + tillägg för IT
Taxa för sprängämnes-preskursorer	1 260	33	1 293	Uppräknig med PKV	Justering för ökade IT-kostnader plus årlig uppräknig	Uppräknig med PKV (okt 2024) + tillägg för IT
Taxa enligt alkohol och tobakslagen	1 260	33	1 293	Uppräknig med PKV	Justering för ökade IT-kostnader plus årlig uppräknig	Uppräknig med PKV (okt 2024) + tillägg för IT

Kommentar taxor och avgifter

Nämnden har behov av att höja taxorna utöver den årliga uppräknigen med PKV för att klara av de ökade IT-kostnaderna som aviserats. I kolumnen "summa belopp" framgår beloppet innan PKV uppräknigen. Så för att få 2025 års taxa behöver 2024 års taxa först justeras med tillägget för IT och därefter räknas upp med PKV.

Redan nu ser nämnden behov av att göra justeringar utöver timpriset i miljöbalkstaxan samt i taxan enligt alkohol och tobakslagen (inkl receptfria läkemedel). Nämnden kommer besluta om dessa i mars 2024 och förse kommunfullmäktige med underlag inför deras beslut om budget och taxor i juni.

Då taxorna beslutats av fullmäktige redan i juni 2024 för år 2025 kan det vara så att lagstiftningsändringar och andra direktiv kan inkomma och då behöver nämnden lägga fram separata ärenden kring dessa eventuella taxejusteringar under hösten 2024.

För mer information om respektive taxa, se bilaga. Bilagorna uppdateras inför 2025 med korrekt timpris för 2025 i enlighet med vad fullmäktige beslutar.